

Latið DANIEL MADZIMBAMUTO leysan

AMNESTY INTERNATIONAL

**DANIEL
MADZIMBAMUTO**
PRISONER OF THE YEAR

Rhodesia er 9 ferðir so stórt sum Danmark, har búgva gott 4 mill. fólk, harav 200.000 eru hvít, sum hava tað politiska og fíggarliga valdið. Síðan fimti-árin hava afrikansku íbúgv-arnir meira og meira gjørt vart við, at her kreyst ein broyting, teir hava samskipað seg í yms- ar flokkar ella bólkar, sum eru vörðnir bannlýstir av teim skiftandi hvitamannastjórn- um. Daniel Madzimbamuto er

týðandi limur í einum av hes- um flokkum.

Rhodesia, fyrr nevnt Sudur- rhodesia, fekk í 1923 sjálvstýri undir bretskum yvirreði, og fór í 1953 í samgongu við Norð- urrhodesia og Nyassaland, sum nú eru sjálvstýrandi afrikonsk lond (Zambia og Malawi). Sam- gongustjórnin byrjaði at rilla í 1959. Ófriður íbirtist í øllum trimum landslutum. Sudurrho- desia varð lýst í undantaks- støðu, og afrikansku leiðarar-

nir, harímillum Madzimbamu- to, vóru settir í varðhald.

Í 1964 varð hin ráðaríki hvíti politikkarin Ian Smith forsetis- ráðharri, og stóðst av hesum enn meira klandur. Smith legði doyln á at stímbra hvitamanna- valdið, meðan bretar vildu tryggja afrikannarum stjórn- arvaldið. Fyri at forða hesum, lýsti Smithstjórnin við avgjör- um meiriluta í november 1965 Rhodesia at vera sjálvstøðugt. Um hetta mundið hevði Mad- zimbamuto sitið í varðhaldi í nokur ár í eini fangalegu, hann varð nú fluttur í eitt fongsul.

Madzimbamuto, sum nú er 38 ára gamalur, er giftur og eigur 4 børn. Kona hansara, sum er sjúkrasystur, hevur av øllum alvi stríðst fyrri at fáa mannin leysan. Sakin kom fyrri hjá ge- heimeriksráðnum (Privy Coun- cil) í London, hægsti dómstól- ur í bretska ríkinum, sum Smith-stjórnin tó ikki longur viðurkennir. Í juli 1968 helt lögfrøðisliga nevndin hjá ge- heimeriksráðnum fast við, at Smith-stjórnin er imóti lógini, og at hon sostatt hevur ikki myndugleika at halda Madzim- bamuto í varðhaldi. Henda av- gerð vakti miklan ans í Bret- landi, tí hon álegði ensku stjórn inu ábyrgdina, at Madzimba- muto framyvir verður sitandi í varðhaldi.

Á ársfundi hjá Amnesty In- ternational í august 1968 varð Daniel Madzimbamuto valdur sum ársins fangi saman við eini grikskari kvinnu, Elini Voul- gari, og einum polskum fanga. — hin seinast nevndi er longu latin leysur. Treytin fyrri, at Madzimbamuto, sum kann sig- ast at vera umboðsmaður fyrri allar samvitskufangar í Rhode-

sia, er at sterkt trýst uttaneftir verður lagt á rhodesisku stjórn- ina.

Amnesty International heitir á tygum um at hjálpa til, at Madzimbamuto verður latin leysur við at ringja ella skriva til Amnesty International, post- box 219, 3800 Tórshavn, tlf. 2601, 3256, 3134, og biðja um eitt postkort. Postkortid er prentað við adressun hjá for-

setisráðharranum í Rhodesia við kravi um, at Daniel Mad- zimbamuto verður latin leysur. Tygum skulu bert seta frimerki á kortið og senda tað avstað. Hesi kort verða send frá næst- an øllum 20 limalondunum í Amnesty International, og mót- takarin fær sostatt fleiri túsend eintøk í hendi.

Ger tað í dag sum ein annan dag.

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kriggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunntrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar elga at tryggja í landsins egnu trygging.

Spinnid i Gøtu

tygum fáa gott tógv, og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sløg av føroyskum tógvi.

TØTINGARVIRKIÐ

v/ Ólavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

Týskland eftir 2. heimsbardaga

(Framhald)

»Styrkleiki« var slagorðið í stjórnartíð Adenauers. Hann greiddi týskarunum frá at hetta var einasta leið til at »koma í samband við okkara broður og systrar hinumegin.« Sjávt um hann sjálvur og vestanveldini vistu, at maktpolitikkur var tað mótsatta av tí politikki, sum forst skuldi um tað veruliga skuldi eydnast at sameina Týsk land.

Tann einasti realistiski møgu- leiki, sum nakrantíð hevur verið fyrri eini týskari sameining, var ein politikkur, sum gekk inn fyrri, at neutralisera eitt sam eint Týskland og forða fyrri at tað fekk loyvi til at binda seg at nokrum hernaðarfelagsskapi. Men tað eru tvey ting, sum fleir talið í kristiliga demokratiska flokkinum hevur ræðst: Hernaðarlig neutralisering av Týsk- landi og fírveldaaftalan úr Postdam. »Postdam liggur sum ein marra oman á mær« plagdi Adenauer at siga. Hann ósti vesturtýskararnar upp við sin- um antibolchevistisku talum, og fekk á tann hátt mótarbeitt eini í hvørji atlan um týska

neutralisering — og harvið sameiningarætlanunum. Hvørja ferð Adenauer tosaði um Eystur- týskland í samband við same- iningarspurningin, varð kravt av honum, at fræls val blivu hildin í Eysturtýsklandi, sum fyrsta treytin í tjóðskaparliga »stríðnum« fyrri sameining. Hevði Adenauer meint nakað við tað hann segði, so hevði hann tikið imóti Stalins Týsk- landsuppskoti av 9. april 1952 við veltvildi. Í hesum skrivi var tað, at Stalin gekk vestanveldu- num og Vesturtýsklandi á móti í teirra kravi um fri, demokrat- isk og kontrolleraði val í Eystur- týsklandi, enná áðrenn Vestur- týskland var vörðin endaligur limur í nokrum vestligum herna- aðarfelagsskapi.

Nógvir vesturtýskir politikk- arar ívaðust í 1952 um Stalin veruliga meinti tað, hann hevði sagt í Warszawa, Stalin bjóðaði eisini einum sameindum Týsk- landi at hava eina verju sum skuldi telja 500.000 mans, fimm ferðir so nógv sum Versailles- traktnin loyvidi Weimartjóð- veldinum, samstundis kravdi hann at Týskland ikki skuldi

fara uppí nakran hernaðarligan felgsskap, sum fór at verða vendur móti nokrum landi, sum luttók í krignum móti Týsk- landi.

Privati skrivarin hjá Aden- auer, Rudolf Augustein, sigur soleiðis frá, hvat kanslarin di- lemma var í april 1952: Aden- auer var ikki bangin fyrri, at Stalin ikki var erligur í sínum uppskoti um endaliga loysn av Týsklandsspurninginum, men tvørturímóti óttaðist hann, at Stalin veruliga meinti tað hann hevði skotið upp, og at Týsk- land fór at bliva sameint aftur eftir treytum, sum Rusland hevði skotið upp. Hann rædd- ist eina militera neutralisering av einum sameindum Týsklandi og tað at aftalan úr Postdam aftur fekk nakað at siga.

Ti avvisti Adenauer uppskot- inum frá Stalin. Og vestanveld- inu lupu sum vant á leistum eftir í tí sum Adenauer segði, und- antikið Bretland, sum væl skilti Moskva, og sum stóðugt gekk inn fyrri Locarno-ætlanini frá 20-um, sum grundarlag undir einari europeiskari loysn. Churchill vildi forða fyrri eini

fastlesing av markunum í Eu- ropa í eina langa tíð framyvir men hetta skilti »metodistpre- dikanturin« (soleiðis kallaði Churchill, Dulles) ikki, og so- leiðis fór hesin møguleikin. Serliga aftaná forsetavalið í USA í nov. 1952 tá John Fos- ter Dulles bleiv útnevndur til uttanríkisráðharra, fyrst tá foldi Adenauer seg heilt vissan í, at hann fyrri so vilt hevði gjørt rett í sínum politisku meting- um. Hann greiddi aftur vestur- týskarunum frá, at einasta leið til sameining var »durch die Politik die Macht« og teir trúðu, tíverri; Adenauer fekk rettiliga vind í seglini tá John F. Dulles kunngjórði uttanríkispolitisku leiðina hjá Amerika undir hans- ara leiðslu, hann tosaði um at treingja Sovjetsamveldi burtur úr Eystureuropa og at frígera kommunistisku londini. Áh, sum henda tala kom monn- unum í Bonn væl við. Dulles tosaði um »roll-back« strategi, og hesi orðini vórðu aftur og aftur havd á lofti av Adenauer, annaðhvørt tað var í sambands- tinginum í Bonn ella á veljara- og flóttafólkafundum í Vestur-

týsklandi, sum einasta leið til sameining av Týsklandi. »Men« legði hann afturat, »vit mugu hava tol.«

Allur ivi var burtur um vilj- an til sameining hjá Adenauer eftir røðu, sum hann helt í april 1953, hann segði m. a.: »Vesturtýskland fer ikki burtur úr vesturlenska verjufelags- skapinum, sjávt um Rusland gongur við til fri val í einum sameindum Týsklandi.« Her siggja vit júst hovudsendingar hansara á uttanríkispolitisku okinum, nevnlaga at fáa Vestur- týskland við á øllum økjum í »vesturlenska« samarbeiðinum ájavnt við hini londini. Aftaná at franska tjóðartingið hevði felt uppskotið um hin sokallaða Europaherin, har Vesturtýsk- land kom at vera sterkasta maktin, mátti gangast aðrar leidir, og Adenauer ætlaði at bera so í bandi, at Vesturtýsk- land gjordist limur í sjálvum NATO. Adenauer helt røttu lotuna vera at endurreisa týsku hermeginu aftaná at Korea- kriggið var byrjað í juli 1950, og tað eydnaðist honum, hann fekk loyvi til tað frá vestan-